

**Vesilahti
Laukonhaka
Uuden tontin ja rakennuspaikan sekä
sille johtavan uuden tielinjan alueen
muinaisjäännösinventointi
2017**

Timo Jussila

Tilaja: Leo Lagerstam

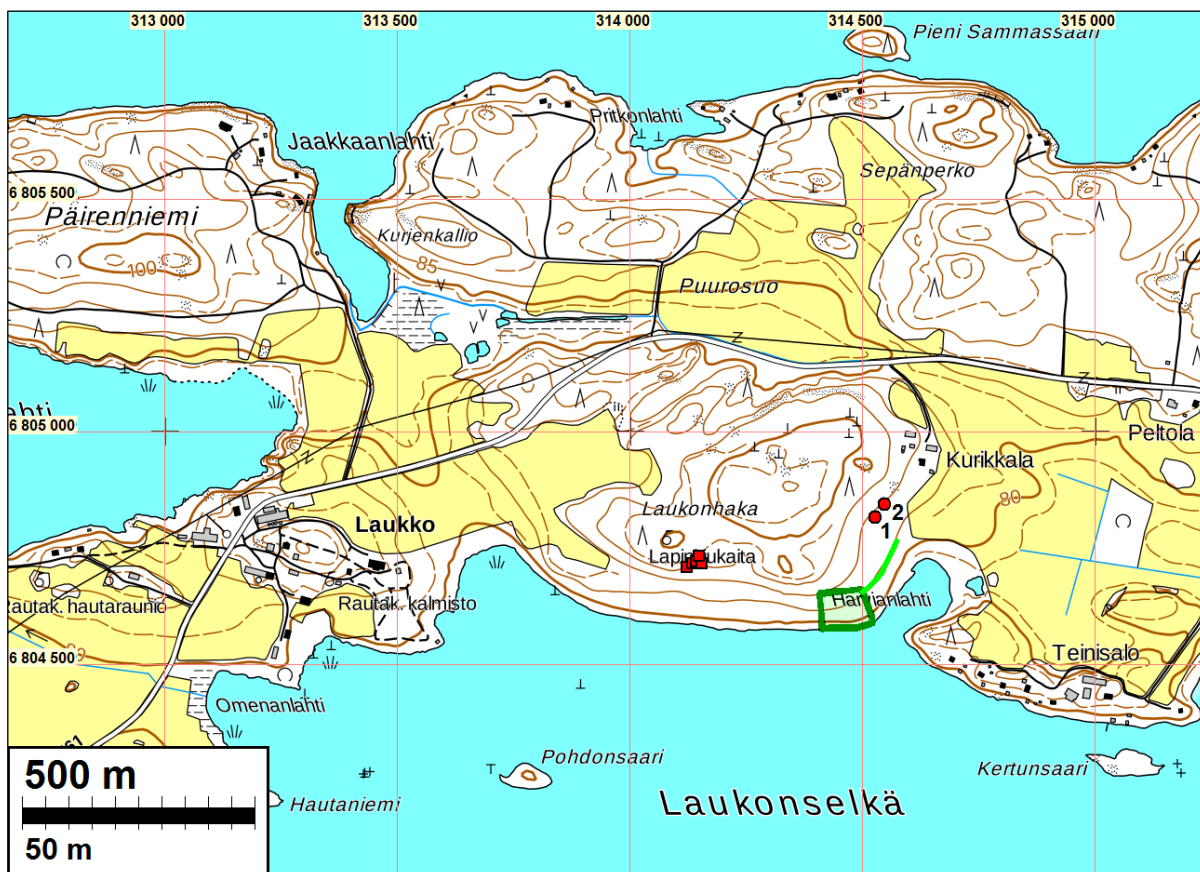
Sisältö

Perustiedot	2
Inventointi	3
Kuvia	4
Kartat	5
Muinisjäännökset	7
1 VESILAHTI HARVIANLAHTI 1	7
2 VESILAHTI HARVIANLAHTI 2	9

Kansikuva: uuden tontin maastoa, lounaaseen

Perustiedot

- Alue:** Vesilahti, Laukko, Laukonhaka, uusi määräala ja rakennusalue Harvianlahden suun länsirannalla, sekä maastoa uuden tielinjan alueella tontista pohjoiseen.
- Tarkoitus:** Selvittää sijaitseeko alueella kiinteitä muinajäännöksiä tai muita kulttuurihistoriallisia, suojeltavaksi katsottavia jäännöksiä.
- Työaika:** Maastotyö 4.5.2017
- Kustantaja:** Leo Lagerstam
- Tekijät:** Mikroliitti Oy, Timo Jussila.
- Tulokset:** Uudelta määräalalta ei löytynyt muinajäännöksiä tai muita suojeltavaksi katsottavia jäännöksiä. Sen pohjoispuolelta löytyi vanha, multapenkkainen rakennuksen pohja jossa mahdollinen kiukaan tai uunin jääne ja runsaasti vanhaa tiiltä. Kyseessä voisi ehkä olla tiilitehtaan tai polttopaikan jäännös, sekä kiviröykkiö joka lienee pellonraivauskivikko mutta se voisi olla myös muu kivirakenne tai hauta.

Tutkittu määräala vihreällä ja aivan alustava uusi tielinjaus hahmoteltu vihreällä viivalla. Läheisimmät muinajäännökset punaisella, raportissa kuvatut numeroituna (1 ja 2)

Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa ellei muuta mainittu. Maastokartat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta keväällä v. 2017. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu huhtikuussa 2017. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon eikä niillä ole mitään koelmatunnusta. Valokuvat digitaalisia. Valokuvat ovat tallessa Mikroliitti Oy:n serverillä.

Inventointi

Kilometri päähän Laukon kartanosta länteen, Laukonselän pohjoisrannalle, Harvianlahden suun länsipuolelle rantaan on suunnitteilla uusi rakennustontti. Tontin pinta-ala on 8000 m². Tontille tuleva tielinja on alustavasti suunniteltu kulkevan tontista pohjoiseen Kurikkalan talon tienoille. Tien tarkkaa sijaintia ei ole päätetty. Maanomistaja tilasi tontin alueen ja uuden tielinjan maaston muinaisjäännösinventoinnin Mikroliitti Oy:ltä. Inventoinnin maastotyön teki allekirjoittanut 4.5.2017, työn kannalta erinomaisissa olosuhteissa.

Vanhojen karttojen perusteella lähellä ei ole ollut asutusta vielä 1900-luvun alussa. Alue on ollut metsää. Suunnitellun tontin maasto on hyvin kivikoista, jopa louhikkoista. Ranta on erityisen kivikoinen. Pari metriä nykyrannan yläpuolella erottuu vanha, kivikoinen rantatörmä. Tontin kaakoislaidalla on lähde, josta lähtee kuivunut purouoma rantaan. Sen itäpuolella, aivan tontin länsireunamalla maasto on vähäkivistä. Tontin alue on melko tasaista joskin loivasti pohjoiseen nouseva ja sen pohjoispuolella rinne nousee jyrkemmin. Lähialueelta ei tunneta ennestään muinaisjäännöksiä. Lähin kiinteä muinaisjäännös on lapinrauniorykelmä tontista 260 - 310 m länteen, ylärinteessä, rannasta 120 m etäisyydellä.

En havainnut tontin alueella ja liepeillä mitään rakenteita tms. vanhaan toimintaan tai asutukseen viittaavaa. Muutama koekuoppa tontin laitamille ei tuottanut mitään mainittavia havaintoja.

Tontin koillispuolella maasto on vähäkivistä ja tasaista, loivasti viettävää rinnettä, jossa kasvaa pääosin vanhaa kuusimetsää. Läheisen Kurikan tilan isäntä Antti Kurikka näytti siellä minulle rakennuksen perustalta vaikuttavan rakenteen ja matalan kiviröykkiön, jotka tulkitsin muinaisjäännöksiksi. Ne ovat raportin kohteet 1 ja 2. Muualla alueella en havainnut mitään muinaisjäännöseen tai muuksi suojelukohteeksi viittaavaa.

18.5.2017

Timo Jussila

Lähteet:

Painamattomat lähteet:

Senaatinkartta XVII. XVIII, lehdet 22, 23, kartoitus 1909. Maanmittauslaitos.

Vesilahden pitäjänkartta, 2123 04, 1840-luvulta. Maanmittauslaitos.

Lithow 1773: Trettonde och Sista delen af Chartan öfver Laucko och Tottijärvi Sätens Gårdars uti Vesilax Socn (H88 9:1-9)

Painetut lähteet:

Peruskartta 2123 04 1954 ja 1964. Maanmittauslaitos.

Kuvia

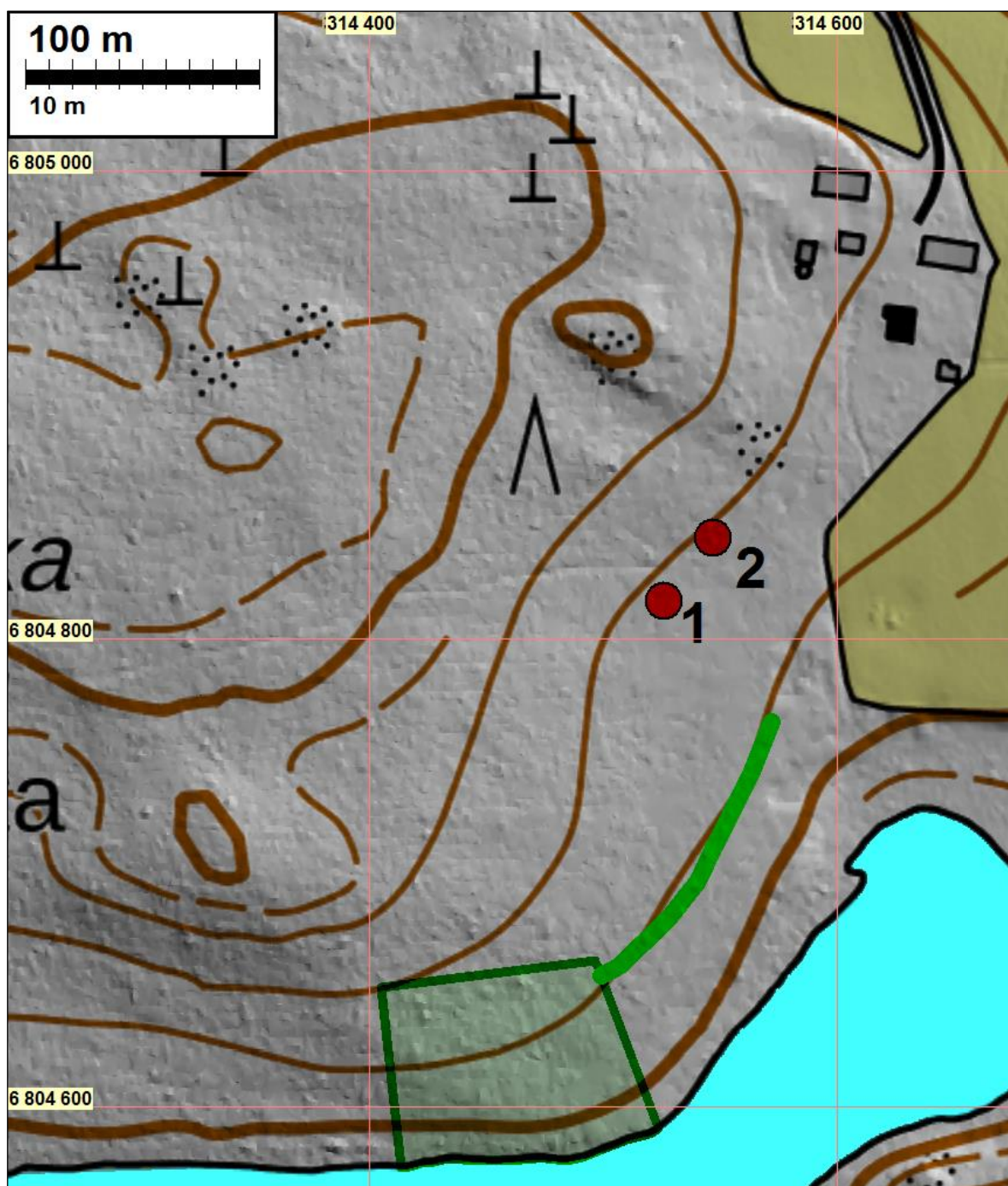

Tutkimusalueen maastoa

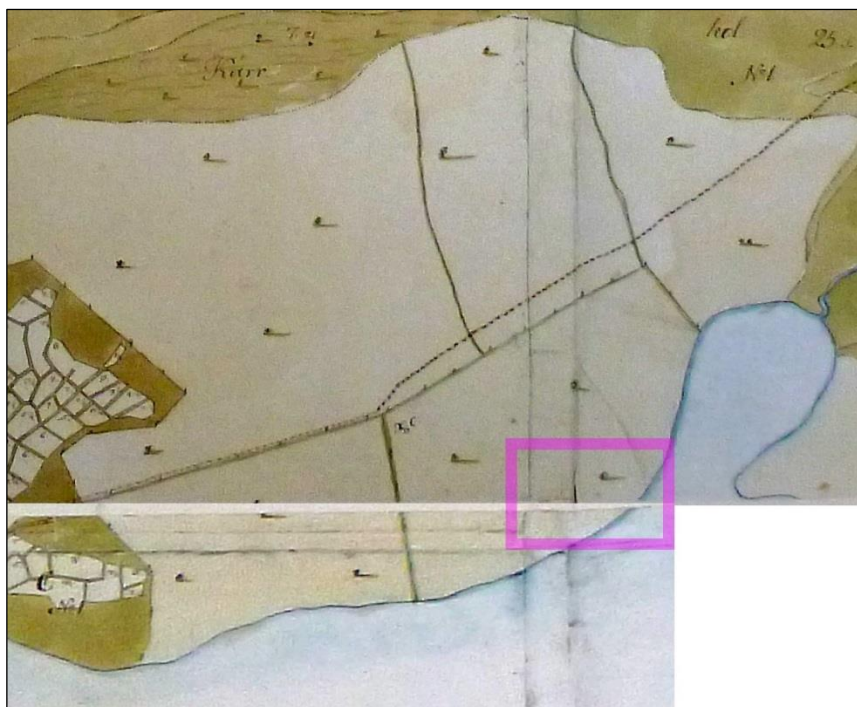

Vanha rantatörmä tontin rannassa

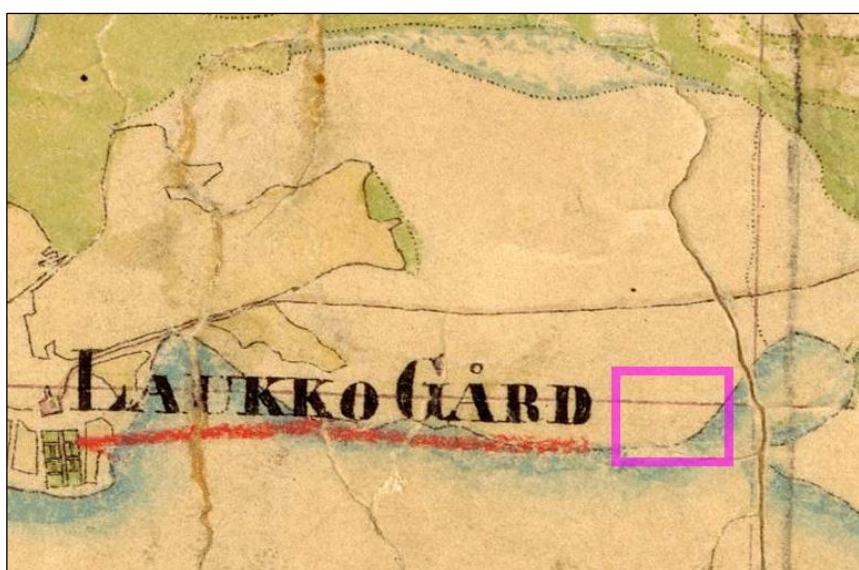

Kartat

Tutkittu uusi tonttimaa vihreällä ja alustava tielinjan hahmotus vihreällä viivalla. Havaitut muinaisjäännökset 1 rakennuksen pohja (tiiliruukki?) ja 2 röykkiö.

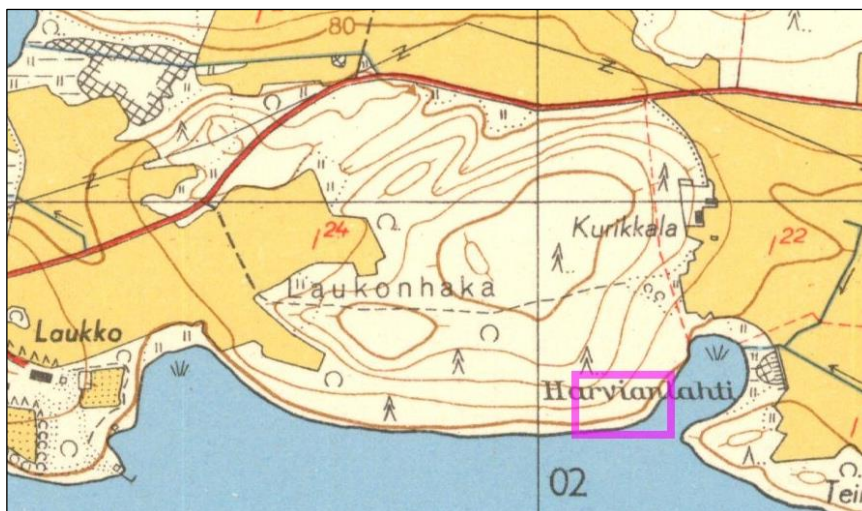
Ote kartasta v. 1773. Tutkimusalueen sijainti on merkitty päälle sinipunaisella.

Ote pitäjänkartasta 1840-luvulta. Tutkimusalueen sijainti on merkitty päälle sinipunaisella.

Ote senaatin kartasta v. 1909. Tutkimusalueen sijainti on merkitty päälle sinipunaisella.

Ote peruskartasta v. 1954. Tutkimusalueen sijainti on merkitty päälle sinipunaisella. Vanha Hint-sala-Laukko tie on kartalle merkitty vielä polkuna, katkoviivalla.

Muinaisjäänökset

1 VESILAHTI HARVIANLAHTI 1

Mjtunnus:

Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: valmistus: tiiliruukki

Koordin: N: 6804 817 E: 314 525
P: 6807 673 I: 3314 621

Tutkijat: Jussila T 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Vesilahden kirkosta 5,4 km luoteeseen, Laukonselän pohjoispuolella, Harvianlahden pohjukasta 130 m luoteeseen.

Huomiot: Paikan näytti läheisen Kurikan tilan isäntä Antti Kurikka. Vanhassa kuusimetsässä, vanhan ja hylätyn Hintsalasta Laukkoon johtanee tien eteläpuolella on rakennuksen perusta. Se näkyy nyt maastossa matalana kumpareena jonka keskellä on matala syvennys. Perustuksen länsireunalla on isohko maakivi. Sen eteläpuolella on korkeampi kivikko joka vaikutti uunin tms. jäänteeltä. Kumpare eli perustukset koostuvat maasta ja ladotuista kivistä. Keskellä olevaan matalampaan alueeseen tehdystä koekuopasta tuli esiin erittäin runsaasti vanhan tiilen murusia ja kappaleita. Perustuksen koko on noin 7 x 5 m, pitkä sivu on itä-länsi suuntainen.

Kyse voisi olla pienestä tiiliruukista-sen perusteella että paikalla on runsaasti kotitekoiselta vaikuttavaa tiiltä. Kyseessä ei myöskään voine olla asuinrakennus eikä riihi tai sauna. Tiilentekopaikka on siis spekulatiota mutta kuitenkin mahdollinen selitys jäännökselle. 60-70 m jäännöksestä lounaaseen on alavassa rannassa vanhoja, isohkoja kaivantvoja. Niistä on otettu maata. Ne voisivat ehkä olla ns. "savikuoppia" joista olisi voitu ottaa savea tiilentekoon. Maanviljelys tai rakentaminen

ei kuoppia selitä, koska paikan savimaa ei siihen ole kelvollista eikä muutoinkin saviaineksisia peltoja ole tarvinnut savella lihavoittaa.

Vanhoissa kartoissa (isojako 1773, pitäjänkartta 1840-luku, senaatinkartta v. 1909 ja vanhat peruskartat 1954 alkaen) ei paikalla tai lähialueella ole ollut rakennuksia. ON varsin mahdollista että kyse voisi olla tiilentekopaikasta esim. Laukon kartanon tarpeisiin. Jäännöksen ajoitus on tuntematon.

Kartta s. 5

Perusta erottuu kuvassa huonosti , laakeana kumpareena jossa keskellä ”notkahdus”, länteen.

Perustuksen länsipäätä jossa sen lounaiskulmassa on isohko maakivi

Kappale vanhaa tiiltä, jota runsaasti maassa perustuksen keskellä.

Alla: perustuksen pohjoislaitaa etualalla, etelään

2 VESILAHTI HARVIANLAHTI 2

Mjtunnus:

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: valmistus: tiiliruukki

Koordin: N: 6804 843 E: 314 548
P: 6807 699 I: 3314 644

Tutkijat: Jussila T 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Vesilahden kirkosta 5,4 km luoteeseen, Laukonselän pohjoispuolella, Harvianlahden pohjukasta 140 m pohjois-luoteeseen.

Huomiot: Vanhassa kuusimetsässä, jossa aluskasvillisuus on harvan pusikon lisäksi muutoin liki olematon, on matala kiviröykkiö. Se on kooltaan noin 9 x 3-4 m. Sen päissä on enemmän kiviä ja keskeltä kasa on kapeampi. Viitisen metriä kivikon pohjoispuolella on kulkenut vanha, Hintsalasta Laukkoon menevä tie (erottuu vielä metsässä tieurana). Röykkiön kivet ovat pienehköä: 10-20 cm halkaisijaltaan. Maaperä paikalla ei ole kivinen vaan hienoaineksinen ja melko tasalaatuinen. Röykkiö on pellonraivauskivikon olinen. Vanhojen karttojen ja ympäristön perusteella pellot eivät kuitenkaan liene koskaan ulottuneet kivikon lähelle. Nykyään pelto on yli 40 m etäisyydellä. On olemassa mahdollisuus, että kivikko voisi olla

hautaröykkiö tai jonkin muun, nyt tunnistamattoman rakenteen jäännös. Vanhoissa kartoissa ei paikalle ole merkitty rakennuksia. 35 m röykkiöstä lounaaseen on mahdolliseksi tiilentekopaikaksi tulkittu rakenne. Paikan näytti läheisen Kurikan tilan isäntä Antti Kurikka.

Kartta s. 5

Kivikkomaista matalaa röykkiötä joka kuvissa erottuu sammalpeitteisinä kivinä

